

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Tekstilna tovarna Senožeče želi k Tosami

V preteklem mesecu smo z našim kooperantom — Tekstilno tovarno Senožeče imeli več pogovorov in razprav o možnosti še tesnejšega sodelovanja kot smo ga imeli doslej.

S senožeško tovarno že dolgo sodelujemo. Prvi poslovni stiki so bili navezani še ob začetku proizvodnje Tekstilne tovarne v Senožečah, ki je za nas tkala iz leta v leto večje količine sanitetnih tkanin, z nami vred rasla in v 15 letih skupnega dela dosegla izreden uspeh.

Začetek je bil skromen: s 4 sta-

no za nas in nekatere druge koope-
rante.

Lansko leto smo s Tekstilno tovarno Senožeče sklenili 10-letno pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju ter tako z obojestransko obvezo okrepili kooperacijske odnose z željo, da obe tovarni dosežeta v poslovanju čim boljše dosežke in prepričanju, da bo medsebojno sodelovanje privedlo do delitve dela, do boljšega izkoriščenja razpoložljivih kapacitet, do iskanja skupnih organizacijskih, tehničnih, finančnih ter komercialnih rešitev.

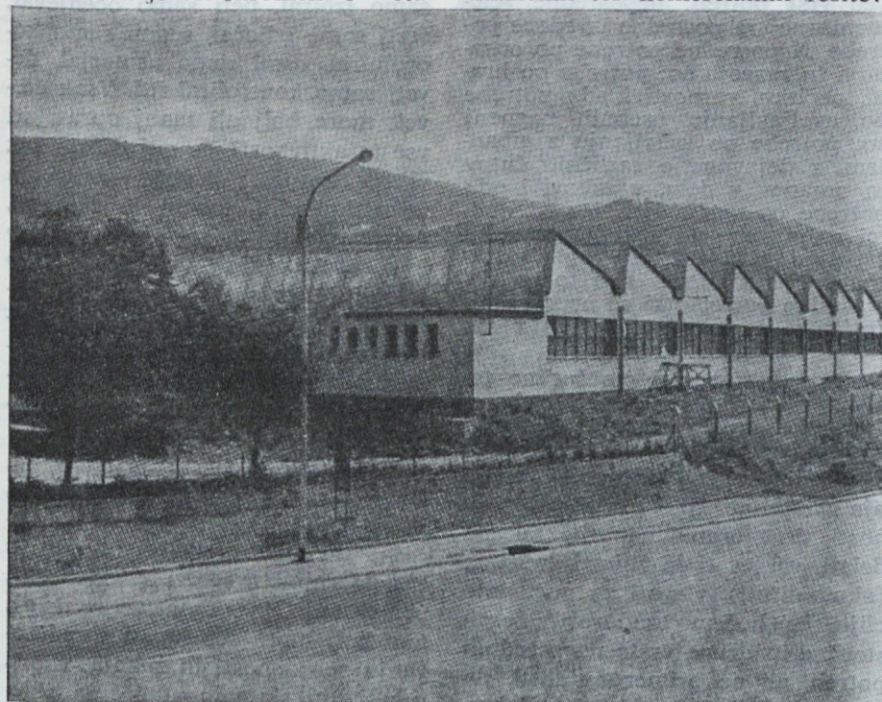
beti odgovarjajočo prejo in plačati delo tkanja.

Medsebojno sodelovanje je bilo in je v obojestransko korist. Oblika povezave je zadovoljiva in je do sedaj odgovarjala obema partnerjema. Probleme, ki so bili, smo reševali sporazumno. Izmenjavali smo izkušnje in predloge ter si vsestransko pomagali. Številni obiski naših predstavnikov samoupravnih organov in mladine v Senožečah, kakor tudi senožeških pri nas, so vedno potrdili pravilnost vzajemnega dela.

Obliko naše povezave in sodelovanja so pozdravljali in postavljali za vzgled predstavniki sežanske in domžalske občine, generalni direktor Kreditne banke in hranilnice Ljubljana tov. Kavčič, kakor tudi predsednik bivšega okraja Koper tov. Albert Jakopič.

V letošnjem avgustu so nam iz Tekstilne tovarne Senožeče povedali, da koperski Tomos, ki ima obrat v Senožečah, hoče na vsak način razširiti svojo proizvodnjo s tem, da se polasti prostorov senožeške Tekstilne tovarne. Likvidacijo tekstilne proizvodnje si zamišljajo v Tomosu kar hitro in prav nič obzirno do tega kolektiva. Zato se kolektiv Tekstilne tovarne in njeni samoupravni organi upirajo samovolji Tomosa in skušajo prepričati njihovo namero.

Vodstveni in samoupravni organi Tekstilne tovarne Senožeče so 14. septembra sklicali razširjeni sestanek njihovih in naših predstavnikov. Z naše strani so se sestanka udeležili predsedniki samoupravnih organov in sindikata; predsednik DS tov. ŠTEFAN ROZMAN, predsednik poslovnega odbora tov. ZARNIK CIRIL, predsednik odbora za medsebojne odnose tovariš KERC FRANC in predsednik sindikalne podružnice tov. IVAN MIHELČIČ. Poleg njih so bili na sestanku še direktor tov. JOŽE PO-Nadaljevanje na 3. strani

rimi stroji in 6 člani kolektiva; danes pa je v Senožečah sodobna tkalnica v lepi, 4.000 m² veliki hali, s preko 160 avtomatskimi statvami, na katerih v dveh pa tudi v treh izmenah tkejo surovo blago pretež-

Po posebni pogodbi za leto 1970 nam bo Tekstilna tovarna Senožeče tkala: 5.000.000 metrov gaze, 80.000 m tetra blaga in 200.000 m blaga mitja. Naše podjetje mora preskr-

Postavljena kolektivna odgovornost

Kolektivna odgovornost, ki naj pomeni odgovornost vseh, enako za vse, je dejansko skrivanje odgovornosti za dejanja, napake in škodo, ki jo naredijo posamezniki individualno ali v zaprtih ozkih skupinah na račun kolektiva, oziroma družbe. Zaradi različne moči vplivanja na odločitve samoupravna odgovornost ne more biti (nediferencirana) poenostavljena »kolektivna« odgovornost, temveč odgovor, nost vseh — vsakogar pred vsemi, pred javnostjo, ZA JAVNO, enakopravno, jasno in točno opredeljene dolžnosti o skupnih ciljih, motivih, sredstvih in posledicah.

Ko govorimo o odgovornosti, moramo najprej vedeti v čem se odgovornost odraža, kaj je odgovornost. To je zmogljivost — čut, ki se v ljudeh ali posameznem človeku oblikuje, da upošteva posredne dolgoročne in družbene potrebe in premaguje neposredne in osebne interese. Čut odgovornosti, zmogljivost, moč, da samostojno deluje za posredne in družbene potrebe človeku, ni prirojen; prirojene so samo dispozicije, da se lahko razvijejo določene potrebe, interesi, lastnosti čustvovanja in intelektualne sposobnosti čutnega in miselnega spoznavanja, vrednotenja, moč volje in zavestno koordiniranje in usmerjanje. Kakšne bodo vse te zmogljivosti človeka in do kakšne mere se razvijejo, je odvisno od materialnih pogojev, ki določajo kakšne so aktivnosti, s katerimi človek zadovoljuje svoje temeljne potrebe in uveljavlja interese, sposobnosti, spoznanja in volje. Tudi pri ljudeh s še tako izobrazbo ali vodilno funkcijo čut odgovornosti ni prirojen ali trajno pridobljena zmogljivost — moč, temveč se stalno oblikuje in utrjuje ali rahlja v razmerjih osebnosti z družbo, pod vplivi temeljnih aktivnosti v družbi, dela, delitve dela in prilaščanja dobrin. V človeku in celih skupinah in skupnostih ljudi se oblikujejo določene objektivne nujnosti kot določene vrste počlovečenih »socializiranih« potreb, da se na določen način (ne kakorkoli) uresničuje materialna eksistenca (bivanje) osebkov in družbe z zadovoljevanjem določenih ekonomskih potreb, s proizvodnjo vedno več in boljših dobrin, v obliki določenega »standarda«, stopnji tehnologije dela, načinu hranjenja, oblačenja, zabave itd. Na določen način se uveljavljajo in razvijajo človekova nagnjenja, nadarjenost, sposobnost in sploh vsi viri energij z bolj ali manj omejeno enostransko vlogo in aktivnostjo ali z bolj ali manj mnogostransko, celovito, ustvarjalno vlogo, da se vse to uveljavlja z doživljanjem določenih odnosov med ljudmi pri delu in v prilaščanju

dobrin (delitev osebnih dohodkov) — z bolj ali manj hierarhičnimi odnosi nadrejanja in podrejanja ali z odnosi enakopravnega sodelovanja. Da vse te vrste potreb zares nastajajo, se oblikujejo in so enako pomembne za eksistenco in razvoj vsakega človeka, med drugim dokazuje dejstvo, ki ga upoštevajo vse psihološke vede: psihoanaliza, psihiatrija, pedagoška psihologija, psihologija dela in druge — kot eno izmed temeljnih dejstev, na katerem gradijo svoje glavne praktične ukrepe za zdravljenje, vzgajanje in usmerjanje razvoja človekove osebnosti. To dejstvo je: če so potrebe po uveljavljanju nagnenj, nadrejenosti, sposobnosti itd., potrebe po doživljanju stika in odnosov z ljudmi in uveljavljanju med ljudmi preveč močno in trajno ovirane, človek živčno in tudi psihično (duševno) zboli, nastopijo nerivoze in tudi psihoze. Pretirano oviranje zadovoljevanja, lakote in drugih »eksistenčnih« potreb izžrpava in ogroža fizični obstoj.

Potrebe, interese in sposobnosti moramo poznati, upoštevati in spoštovati in priznavati drug drugemu ter v največji možni meri zadovoljevati, ne smemo samovoljno, ne oziraje se na potrebe drugih, težiti samo k zadovoljevanju svojih potreb. Omenili smo že, da imamo več vrst potreb: neposredne »elementarne« in posredne izvedene potrebe. Neposredne potrebe po ohranitvi in razvoju so: potrebe po hrani, počitku, varnosti i. pd.; potrebe po uveljavljanju osebnih nagnenj so: potrebe po izžvljanju z gibanjem, z dejavnostjo različnih čutov in organov v delu, v zabavi i. pd.; potrebe po uveljavljanju med ljudmi so potrebe po doživljanju stika s soljudmi, doživljanju ugleda, veljave, pomoči i. pd. Vse to so neposredne potrebe, ki se neposredno čutijo v neposrednem stiku z naravo in drugimi ljudmi.

Posrednih potreb ne čutimo tako neposredno in jih je treba z raznimi zmogljivostmi zavedanja spoznati in upoštevati kot nujnosti, ki jih določajo — narekujejo zunanje okoliščine. To so na primer nujnosti, da moramo naporno telesno delati, varčevati in zbirati sredstva (akumulirati), vlagati za prihodnje cilje, če hočemo zadovoljiti eksistenčne in druge vrste neposrednih potreb, ali na primer nujnosti, da moramo biti intenzivno intelektualno delovni, da se moramo ustvarjalno prizadevati, če hočemo zadovoljiti potrebe po uveljavljanju svojih nagnenj; ali da moramo poznati, upoštevati in spoštovati potrebe,

interese in sposobnosti drugih ljudi, če se hočemo uveljaviti med njimi. V nobenem primeru v samoupravni družbi za uveljavitev ne smemo koristiti moč položaja ali funkcije, ki so nam jo ljudje poverili samo za vršenje določenih skupnih zadev.

Glede na omenjene potrebe, interese in dispozicije je človek mnogostransko celovito bitje, tako glede raznih vrst temeljnih potreb ki jih mora zadovoljevati, kot glede raznih vrst dispozicij in zmogljivosti ter sposobnosti, jih mora uporabljati, da aktivira organizem za zadovoljevanje teh potreb in da dovolj celovito in enotno usmerja vse nujne dejavnosti za obvladanje vseh nujnih ciljev, motivov in sredstev. Zato ni mogoče usmerjati dejavnosti človeka z omenjeno skrajno delitvijo funkcij, raznih aktivnosti osveščanja in upravljanja tako, da bi vsak človek opravljal samo eno ali drugo tako aktivnost: eden samo spoznaval, ali samočutno zaznaval, samo gledal, drugi samo poslušal, tretji o tem samo mislil, četrti samo izbiral, peti samo ocenjeval, šesti samo odločal, sedmi samo koordiniral, osmi samo usmerjal, deveti samo kontroliral itd. Vsak človek mora bolj ali manj opravljal vse te aktivnosti, če naj deluje kot človek, to je, z dovolj jasnimi in celovitimi cilji, motivi in sredstvi, da zadovoljuje celoto svojih potreb in dispozicij. Čim manj lahko tako celovito deluje — tembolj je potrebno prisiljevanje v omejeno »odtujeno« dejavnost, tembolj je potrebno nasilje nosilcev višjih funkcij nad ljudmi z nižjimi funkcijami, da bi sploh delali.

Čimbolj naj človek, delavec, samoupravljalca, samostojno, aktivno in produktivno deluje, izvršuje, uresničuje določene cilje in motive z določenimi sredstvi (sredstvi za proizvodnjo in organizacijo dela), tem bolj mora sodelovati v oblikovanju sposobnosti in znanja, v pripravljanju skupnih stališč in sklepov za vplivanje na druge ljudi v odločanju in kontroli lastne dejavnosti in dejavnosti drugih sodelujočih.

Tone Dolenc

Poročilo samoupravnih organov

V mesecu septembru je imel Poslovni odbor sejo, na kateri je razpravljaval sledeče:

- Potrdil operativni plan za mesec september.
- Odboril nakup računskega električnega stroja za potrebe analizno planskega sektorja in nabavo električnega pisalnega stroja IBM.
- Razpravljaval o reklamacijah filtrov.
- Razpravljaval o nadurnem delu ter predlagal, da bi se transportni delavci razdelili v 2 izmeni, ker bi bilo tako manj nadur pri transportnem delu.
- Potrdil ceno filtrov 68 mm.

Odbor za medsebojne odnose je imel v istem času eno sejo in je na njej obravnaval o sledečem:

- Tov. Rogelj Marjani je dodelil 2-sobno družinsko stanovanje, za ostale prosilce pa je sklenil, da se pristopi k pogovoru glede nakupa stanovanj s podjetji, kjer je zaposlen prosilčev zakonec.
- Odboril Dušanu Dolganu povrnitev stroškov šolanja na Višji tehniški šoli v Mariboru.
- Sklenil, da se po 1 delavec iz transporta in ekspedita ter 2 od filtrov udeležijo tečaja za vozniška viličarja.
- Obravnaval 2 prošnji za dodelitev štipendije in sicer: na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — oddelek za tekstilno tehnologijo in na pravni fakulteti.

Prvi štipendija ni bila odobrena, ker v perspektivi nimamo potrebe po tovrstnem strokovnem kadru, tov. Tomažiču Antonu, študentu Pravne fakultete, pa je bila štipendija odobrena.

- Imenoval nov uredniški odbor »TOSAME« in prejšnjemu odboru dodelil nagrado za njihovo delo in prizadevanje, 800.— din.
- Obravnaval prošnjo Sindikalne podružnice podjetja, katera je zaprosila za sredstva, ker name-rava poslati na predlog zdravni-ka nekaj članov na okrevanje v toplice.

Ker sredstev za preventivno okrevanje v letošnjem letu ni več na razpolago, se bodo sredstva za take namene planirala v naslednjem letu.

- Imenoval 10-članski odbor za organiziranje proslave za Dan republike.

V zvezi z reševanjem disciplinskih prekrškov je imenoval 3-članski senat, ki je zasedal takoj po končani seji in zadevo rešil v okviru naših internih določil.

BV

DELA VSKI SVET je imel dne, 19. septembra 1970 izredno sejo, na kateri je bila podana informacija o predlogu Tekstilne tovarne Senožeče za pripojitev k našemu podjetju.

V ta namen je bila imenovana komisija, ki bo ugotovila dejansko stanje tovarne Senožeče in upravičenost priključitve k našemu podjetju. V to komisijo so bili imenovani

Proizvodnja septembra 1970

Oddelek	Enota mere	%
1. Trakotkalcnica	000 vot.	106
2. Tkalcnice širokih tkanin	000 vot.	107
3. Mikalcnica	kg	101
4. Konfekcija	ND	96
5. Vložki	pkt	113
5. Cigaretne filtri	000 kom	53
5. Cigaretne filtri	ND	53

Sezona dopustov je minila in v trakotkalcnici je redno obratovala nepopolna tretja izmena. S proizvodnjo na novih trakotkalskih strojih bo odpadla tretja izmena, če bo povpraševanje po tem artiklu ostalo v sedanjih mejah. Montaža novih strojev napreduje, čeprav počasneje kot smo predvidevali.

Proizvodnja širokih tkanin je, posebno v avtomatski tkalcnici, porastla. Na to so vplivali ugodni klimatski pogoji, kvalitetnejša preja in pa neizpremenjen asortiman. V tkalcnici študa je proti kraju meseca bilo veliko zastojev zaradi po-

Tekstilna tovarna Senožeče

Nadaljevanje s 1. strani

GAČNIK, vodja komercialnega sektorja tov. BAJEC SLAVKO oec, vodja analizno planskega sektorja tov. TONE LAZNIK dipl. oec. in vodja gospodarsko računskega sektorja tov. FRANC ROGLIČ.

Na sestanku v Senožečah je bila prikazana situacija o navedenem problemu. Razprava je pokazala nujnost krepitve sodelovanja obeh tovarn v taki obliki, da 15-letno uspešno delo senožeških tekstilcev ne bo prenehalo v škodo njih in nas. Zato so predstavniki Tekstilne tovarne Senožeče izrekli željo, da se omenjeni kolektiv s 1. 1. 1971 priključi k naši tovarni.

Predlagali so imenovanje 4-članske komisije, ki naj bi s člani našega podjetja sestavila elaborat o upravičenosti te priključitve. Predstavniki našega podjetja v tej komisiji naj bi bili: tovariš ROGLIČ FRANC, tov. LAZNIK TONE dipl. oec. in tov. MIRKO POZEK. Nave-

z naše strani: tov. Franc ROGLIČ — predsednik, tov. Tone LAZNIK, dipl. oec. in tov. Mirko POZEK pa sta člana; z njihove strani so bili imenovani 4 člani. Komisija bo pričela z delom 20. 10. in končala 15. 11. 1970 ter predložila dokumentacijo pristojnim organom v reševanje oz. odločitev.

Sprejet je bil še sklep za nakup opreme za nove poslovne prostore.

manjkanje vode v industrijskem kanalu.

Ugodni rezultati so bili doseženi tudi v oddelku mikalcnice. Velikim potrebam po sanitetni B vati, kljub več izmenskemu delu v belilnici, ne moremo v celoti zadostiti. Grlo proizvodnje je belilnica.

Pri cigaretne filtrih je bila ukinjena ena izmena, vsled česar se je povečalo število ljudi v konfekciji. Ne glede na to je bil plan v konfekciji precej visoko postavljen in zato niti ni posebno čudno, če je realiziran le s 96%. Vendar ne moremo mimo razveseljivega dejstva, da je prav v tem mesecu konfekcija prvič preseгла 6 milijonov vrednosti svoje mesečne proizvodnje in celotni oddelek zasluži čestitke ob tako lepi delovni zmagi.

Cigaretne filtri so bili zaradi še nejasnih tržnih razmer v času planiranja preveč ocenjeni. Po nekaj dneh rednega obratovanja v mesecu septembru je bila zmanjšana proizvodnja. Poostreni so bili tudi ukrepi kontrole ter s tem v zvezi manjše kapacitete posameznih strojev.

dena komisija naj bi pričela z delom 20. 10. t.l. in končala do 15. 11. t.l. ter predložila dokumentacijo pristojnim organom v reševanje in odločitev. Na sestanku je bila predlagana tudi posvetovalna komisija. Z naše strani je predlog za sledeče člane kolektiva: tov. POGAČNIK JOŽE, tov. BAJEC SLAVKO oec. in tov. BABNIK JANEZ oec. Ta komisija naj bi vodila razgovore s predstavniki obeh občinskih skupščin, sežanske in domžalske in s predstavniki tovarne Tomos Koper, če bo to potrebno.

Predsednik našega DS je v zvezi z navedenimi sklical izredno sejo DS, dne 17. septembra letos, na kateri je bila podana informacija o predlogu Tekstilne tovarne Senožeče za pripojitev k našemu podjetju. Razprava na seji je pokazala nujnost analize in rešitve navedenega problema. DS je zato potrdil in sprejel predloge za člane in delo navedenih komisij.

Pregled realizacije investicij v letu 1970

Realizacija teh investicij je pravzaprav stavljanje v pogon strojev in naprav, ki so bili že planirani v letu 1969, ker je dobavni rok strojev navadno 8 — 12 mesecev. Tako so, kot je že omenjeno, v letošnjem letu v zaključni fazi sledeče investicije:

Vrednost cca ND

1. Snovalo tip »Benninger«	340.000.—
2. Škrobilni stroj »Sucker«	729.000.—
3. Trakotkalski stroji »Müller«	1.318.000.—
4. Votkovi avtomati »Schörer«	100.000.—
5. Votkovi avtomati »Hacoba«	40.000.—
6. Mikalni stroji »Befama«	376.000.—
7. Stroji za konfekcijo	200.000.—
8. Gradbena dela — mikalnica in čistilnica s pripadajočimi prostori	4.000.000.—
9. Klimatske naprave	500.000.—
10. Skladišče surovin	550.000.—
SKUPAJ cca	8.153.000.—

Ad 1.

S snovalom so že narejeni prvi koraki ali tako imenovana poizkusna proizvodnja, katera je pokazala odlične rezultate. Hitrost snovanja se je povečala od cca 120 na 500 — 600 m na minuto. Izvršeni so bili poizkusi s hitrostjo 700 — 800 m na minuto, vendar bomo morali za to hitrost dobiti boljšo prejo.

Ad 2.

Škrobilni stroj je istočasno s snovalnim strojem tudi prestal prve metre osnove. Zataknilo se nam je pri ventilatorju za odsesavanje vlage. Ta del stroja je bil žal naročen pri domačem proizvajalcu, ki nam je trikrat podaljšal pogodbeni dobavni rok. Končno smo tudi ventilator prejeli, tako da bo proizvodnja stekla. Škrobilni stroj je pokazal pri poizkusni proizvodnji lahko rečemo odlične rezultate, posebno če jih primerjamo z našo dosedanjo proizvodnjo.

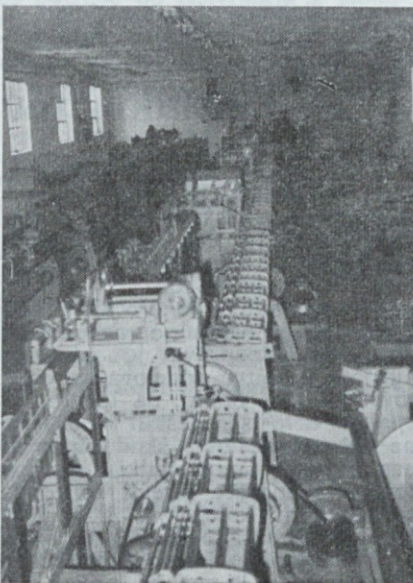
Rezultati so sledeči:

Stari škrobilni stroj cca 24 m/minuto,
Novi škrobilni stroj 60 m/minuto,
oziroma pri osnovah, ki se bodo škrobile v dvojni širini 120 m/minuto.

Iz gornjih podatkov je razvidno, da je stroj zadovoljil naša pričakovanja, posebno če upoštevamo, da je tudi način škrobljenja oziroma sušenja osnove na bobnih boljši, kvalitetnejši.

Ad 3.

Trakotkalski stroji so bili sicer dobavljeni po planu, vendar smo imeli težave z dobavo votkovnega navijalnega stroja, brez katerega nismo mogli začeti z montažo strojev.

Potrebno je bilo tudi pripraviti prostor, saj smo imeli v teh prostorih še proizvodnjo tkanin (gaze). Trakotkalni stroji so trenutno v za-

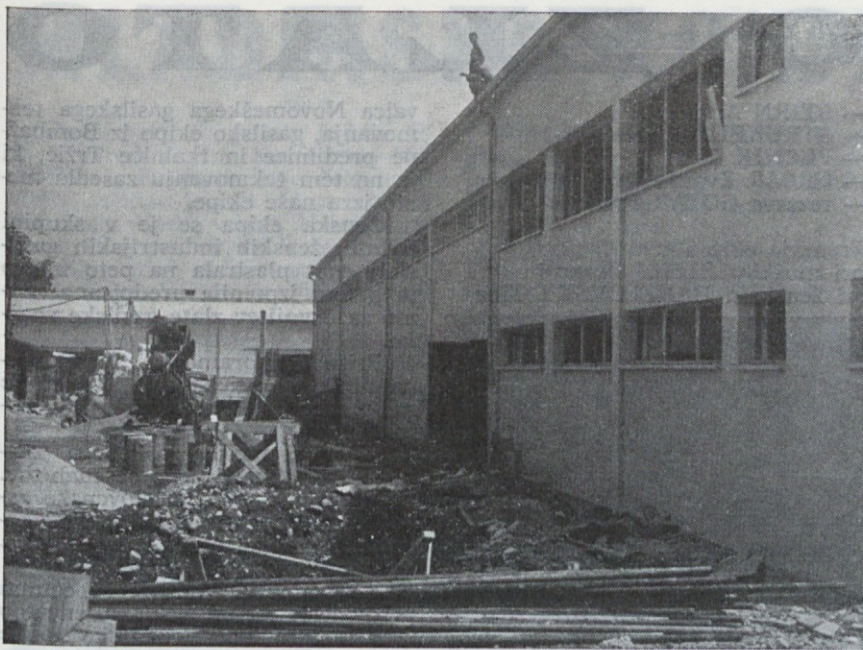
ključni fazi montaže, ne morem pa še reči končno mnenje o uspešnosti oz. rezultatih te investicije. Računa se, da se bodo začetne slabosti odstranile. Posebno pozornost bo treba posvetiti kvaliteti preje, kar smo že poudarili pri samem nakupu strojev. Znano pravilo vedno velja — čim hitrejši in tehnično popolnejši stroji, toliko bolj se povečajo zahteve po kvalitetnejših materialih in ne nazadnje, zahtevajo taki stroji tudi sposobne kvalificirane posluževalce.

Ad 4.

Votkov avtomat za navijanje se je pokazal kot zelo dober in smo za naše nadaljnje potrebe naročili še tri nove. Ta tip stroja je res popoln avtomat, prišel pa bo do izraza ko bodo dobavljeni še ostali, bo tudi posluževanje temu primereno.

Ad 5.

Votkov avtomat za trakotkalnico je kot je že omenjeno prišel s 4 mesečno zamudo, vendar prvi rezultati lahko rečemo so zadovoljivi. Verjetno bomo morali nabaviti še nove stroje, da bi zadostili vsem potrebam in da se izognemo eventualni tretji izmeni.

Ad 6.

Z nakupom dveh mikalnikov želimo odpraviti ozko grlo v tem oddelku, postopoma pa izločiti i proizvodnje stare iztrošene in seveda nizko produktivne stroje.

Ad 7.

V dosedanjih naših naporih smo investirali predvsem v ostale oddelke, tako mikalnico, filtre, sedaj v pripravljavnico in tkalnico, začenjamo pa tudi v oddelek konfekcije. V tem oddelku imamo še mnogo ročnega dela. Vse ne bomo mogli avtomatizirati, vendar to želimo postopoma. S tem bomo razbremenili zaposlene fizičnega dela in seveda povečali produktivnost. Prve stroje v tej smeri predvidoma dobimo do konca leta, pripravljaja pa se nakup novih strojev za leto 1971.

Ad 8.

Že večkrat je bilo poudarjeno in tudi sami smo videli, da smo povečali proizvodnjo, medtem ko smo s prostori ostali skoraj na istem. Z novo proizvodno halo, ki meri cca 3.700 m² smo ta problem omilili, ne pa odstranili. Potrebni so nam še in še novi prostori. Samo v odgovarjajočih prostorih je možno organizirati moderno in visokoproduktivno proizvodnjo.

Z gradnjo smo začeli v septembru 1969. leta. Po planu bi moral biti objekt izgrajen do konca marca 1970. Takoj v jačetku se je pojavila stara bolezen v gradbeništvu — ni betonskega železa — tako, da so se že v začetku prekoračili po-

godbeni roki, prišla je zima in seveda preprečila dela, ki so bila planirana, da se bodo lahko nadaljevala, če bi bila hala pokrita in zaprta. Spomladi so nastali še problemi z dobavo polnil pri stropni konstrukciji in tako se je izgotovitevni rok podaljšal na jesen letošnjega leta. V tem času so v gradbeništvu po sporazumu s sindikatom povečali osebne dohodke, povečale so se cene materialom in uslugam in je poleg zakasnitve gradnje prišlo še do podražitve objekta. Končna cena gradbenih del bo znana, ko bodo zbrani vsi elementi. Objekt kot vidimo je v zaključni

fazi, začela se je montaža prvih strojev. Tako upamo, da bomo kmalu dobili prve količine izdelkov iz novih proizvodnih prostorov.

Ad 9.

Novi objekt ima centralno napravo za čiščenje in vlaženje zraka. S to napravo bomo lahko vzdrževali stalno enake delovne pogoje, kar bo v marsičem pripomoglo h kvalitetni proizvodnji, izboljšali se bodo tudi delovni pogoji zaposlenih, kar je bil poleg ostalega tudi glavni namen rekonstrukcije.

Ad 10.

Prej je bilo omenjeno, da smo povečali proizvodnjo, vzporedno pa nismo povečali skladiščnih prostorov, oziroma nismo povečali skladišča. Vedno smo te prostore še pred izgotovitvijo uporabili za proizvodnjo. Z novim skladiščem bodo v mnogočem izboljšani pogoji skladiščenja in bo s tem marsikateri kilogram materiala prihranjen, oziroma proizvodnja bo dobila surovine v takem stanju, da bomo od nje tudi lahko zahtevali kvalitno proizvodnjo.

Nanizan je bežen pregled investicij in težav, ki pri tem nastajajo z željo, da se s tem seznanijo čim širši krog članov kolektiva. O investicijah, ki so planirane za leto 1970 pa kaj več drugič.

J. B.

PRVO ZLATO

V lepem slovenskem rudarskem mestu — TRBOVLJAH je bilo letos 27. septembra tekmovanje posameznih industrijskih gasilskih enot iz vse Slovenije za zlato gasilsko značko.

Prvoplasirana ekipa na tem tekmovanju je dobila simbolično gasilsko priznanje — zlato sekirico.

— ŠTIRN Ani
— ŠTRUKELJ Danica
— PEČNIK Joži
— GRČAR Zvonka in
— rezerva GOTAR Francka

Trainerja ekip sta:
pri moških: BIZILJ Franc in
pri ženskah: HANZLOVSKY Tine

valca Novomeškega gasilskega tekmovanja, gasilsko ekipo iz Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, ki je na tem tekmovanju zasedla mesto izza naše ekipe.

Ženska ekipa se je v skupini sedmih ženskih industrijskih gasilskih enot plasirala na peto mesto in s tem izpolnila predpisano normo za osvojitve zlate gasilske značke.

Priznati moramo, da tega uspeha nihče ni pričakoval. Uspeh je res vreden vsakega priznanja in pohvale.

»Demonstracija gasilskega znanja in spretnosti, je po besedah tov. VRHOVCA, načelnika slovenske gasilske zveze, presešla vsa pričakovanja. Doseženi časi so močno presegli predpisano normo.«

Po podelitvi odličij in ostalih priznanj je ešalon gasilskih enot ob zvokih koračnice rudarske godbe odkorakal iz prizorišča zagrizenega tekmovanja v tej plemeniti in humani disciplini.

Na zaključnem razgovoru v hotelu RUDAR je predsednik gasilske zveze Slovenije podelil »priznanja« posameznim gospodarskim organizacijam za dolgoletno in požrtvalno delo na tem področju. Tudi tu smo bili v družbi najboljših.

Organizaciji sami vliva ta uspeh polno zaupanje v varnost pred požari in podobnimi nesrečami.

Splošno ljudsko premoženje, ki ga nadzoruje ekipa sestavljena iz »ZLATIH GASILK IN GASILCEV« je res čuvano.

Priznanje vsem, ki so sodelovali z željo, da bi takšnih in podobnih »PRESENEČENJ« BILO ŠE VEČ.
R. Š.

V lepem in sončnem nedeljskem jutru se je v smeri proti Trbovljam pomikala dolga kolona gasilskih vozil.

Med njimi so bile tudi naša vrla dekleta in krepki fantje v njih srcih je tlela ena sama goreča želja — vrniti se z odličjem zlate gasilske značke.

Pričetek tekmovanja je bil ob 8. uri zjutraj na nogometnem stadionu Rudarja sredi Trbovelj.

Kot prva gasilska desetina je na igrišče prikorakala naša ekipa v naslednji postavi:

DESETAR: BIZILJ Franc

— KERČ Jože
— UDOVČ Avgust
— OKOREN Peter
— SLAPAR Marjan
— URBANIJA Anton
— OSOLIN Franc
— ZALOKAR Janez
— KOVAČ Jaka in
— rezerva PETERKA Anton

Naši vrlji gasilci so imeli tudi to posebno čast, da so zaradi svojega strumnega koraka bili na čelu gasilskega ešalona 46-tih industrijskih gasilskih enot, ki so sodelovale na tem vseslovenskem gasilskem tekmovanju.

Naša ženska gasilska enota se je predstavila na tem tekmovanju v naslednjem sestavu:

DESETAR: VOLČINI Iva

— BRCAR Poldka
— KVAS Martina
— ŽEBOVEC Olga
— GANIČ Ljuba

Po peturnem trajajočem tekmovanju se je komisija skupno s sodniki po več kot enournem posvetovanju odločila za razglasilo posameznih rezultatov.

Prvo mesto in s tem osvojitve zlate sekirice je pripadlo industrijski gasilski enoti iz PAPIRNICE Količevo.

Moška ekipa TOSAME je na tem tekmovanju zasedla odlično sedmo mesto in s tem premagala zmago-

MLADINSKA KONFERENCA

Po preteku enega leta je bila 19. 9. 1970 redna letna konferenca MA TOSAMA. Konferenca je delovno uspela, vendar je bila odsotnost povabljenih precej velika. Mnogo mladink se omenjene konference ni udeležilo zaradi tečaja za priznanje priučenega delavca v oddelku filtrov.

Poskrbeli smo za kulturni program za 29. nov., 8. marec, prav tako smo sodelovali pri obdaritvi otrok ob Dedku Mrazu.

V počastitev 25-letnice osvoboditve, smo si ogledali Lukovo bolnico na Kolovcu. Ob tej priliki je bila tema razgovorov tudi o pro-

blemih, ki se pojavljajo med mladimi.

Predstavniki ZMS Domžale so nam omogočili, da smo nosili Titovo štafeto.

Na kulturnem področju smo si ogledali operno predstavo »Don Pasquale« v Križankah. V planu smo imeli tudi predavanje o problemih, ki zadevajo mlade, žal pa nam omenjeno predavanje ni uspelo organizirati.

S predstavniki sindikalne podružnice sodelujemo v športu in pri organizaciji proslav.

Posebno pohvalo zaslužijo mladinci in mladinke internega gasilskega društva. Tudi v organizaciji ZK je včlanjenih nekaj mladih, vendar se trudimo, da bi se število čimbolj povečalo.

Po sklepu konference je bilo izvoljeno 15-člansko predsedstvo. Na seji predsedstva, ki je bila 30. 9. 1970 so bili predlagani in izvoljeni za:

predsednika — Olga Žebovec
namestnika predsednika — Drčar

Milan in za
blagajnika — Cilka Ferlič
Novemu odboru želimo mnogo delovnih uspehov.

Ob koncu se moramo posebno zahvaliti tov. direktorju za sodelovanje in vzpodbudne besede, ki jih je izrekel mladini.

Drčar Milan

Na konferenci se je obravnavalo zlasti delo zadnjega obdobja. Po podanih poročilih je bilo razvidno, da je bilo delo našega MA precej razgibano. Kot največji uspeh lahko štejemo izvolitev mladincev in mladink v samoupravne organe. Zastopani smo v DS in DE, žal pa nimamo svojega predstavnika v OMO in PO. Izvolitev mladih v samoupravne organe nam kaže zaupanje kolektiva vanje, istočasno pa nam tudi dokazuje, da se mladi vse bolj uveljavljajo v omenjenih organih. Mladi se zanimamo za odločitve o delu tovarne, hkrati pa hočemo sodelovati pri tem.

Tudi na področju izobraževanja in kulture nismo mirovali, žal pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev nismo v celoti izvršili program izobraževanja in kulture.

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našo drago mamo Agato Andrejka, ali karkoli z nami sočustvovali, iskrena hvala.

Posebna zahvala sodelavkam konfekcije za poklonjeno cvetje ter sindikalni podružnici podjetja za pomoč.

Mihela Avman

Ali je denar edini faktor nagrajevanja - stimuliranja?

Običajno ločimo denarne oblike nagrajevanja. Med denarne oblike nagrajevanja spadajo predvsem: osebni dohodek, plačani dopust, zdravstveno zavarovanje, sodelovanje pri končni delivi OD, cenejša hrana v podjetju in podobno.

Nedenarne oblike stimuliranja pa so: pohvale, priznanje za opravljeno delo, napredovanje, stalnost zaposlitve, upoštevanje itd. Razne raziskave so pokazale, da večjo produktivnost dela lahko dosežemo z denarno stimulacijo. Vemo pa, da je produktivnost dela odvisna od številnih drugih činiteljev — kot n.pr. od narave dela, organiziranosti delovnega procesa, delovne morale, velikosti grupe. Zato je težko zanesljivo ugotoviti, v kolikšni meri in v kakšnem časovnem obdobju vpliva denarna stimulacija na večjo produktivnost dela. Ugotovljeno je, da ima denar stimulativen efekt, ni pa proučeno katera oblika denarnega stimuliranja daje največje efekte oziroma najmočnejše stimulira zaposlene, da bi več proizvedli in bolje delali.

Številne raziskave kažejo, da so posamezniki tem bolj zadovoljni z delom, čimbolj je njihovo delo različno, zahtevano in zapleteno. Čimbolj je delo enostavno, ponavljajoče, tem nižja je stopnja zadovoljstva. Tisti, ki opravlja zanimivo intelektualno delo je s tem že delno nedenarno nagrajen; tisti pa, ki opravlja enostavno delo, s tem ni nedenarno nagrajen. Iz tega izhaja, da nedenarne vzpodbude pri enostavnem delu ne morejo biti tako vzpodbudne kot so lahko pri bolj zapletenem in zahtevnem intelektualnem delu.

Drži pa trditev, da se podjetja vse premalo zavedajo pomembnosti nedenarnih stimulacij nagrajevanja s katerimi bi lahko dosegli marsikateri zaželjeni cilj.

Denarni stimulans je lahko spodbuden le do gotove višine in kot smo že ugotovili za določeno vrsto del, dočim se da ogromno doseči tudi z nedenarnimi stimulacijami.

M. L.

Pakiranje

(I. nadaljevanje)

Ovojni material ne glede na obliko in vrsto daje v večini primerov izdelku dokončno zunanjo podobo. Zato mora biti v pravem odnosu do izdelka. Za luksuzen izdelek — razkošna oprema, za izdelek, ki traja en teden, mesec ali leto pa temu trajanju primerno ovitje itn... Kakovost ovitja je seveda odvisna tudi od mesta, kjer bo izdelek čakal: v trgovini, v hladilniku, oziroma drugje.

Se predno je izdelek v serijski izdelavi, mora biti preizkušen v pogojih, kot jih bo imel pri kupcu. Laboratorijske raziskave morajo biti istočasno povezane s tistimi na mestu porabljanja. Nikakor ne smemo prekoračiti mere preizkušanja. Pri odkriti pomanjkljivosti je treba poiskati najgospodarnejšo rešitev, ki je včasih v materialu, ali v osebju, ki izdelke prevaža in podobno. Glavno vodilo pri tem delu naj bo: Uči se iz izkušenj, a bodi dosleden.

Zelo važno je vedeti kdaj naj spremenimo izgled ovoja izdelka? Včasih je razlog preprost. Kupcu hočemo na novo predstaviti že znan kakovosten izdelek. Preprosto — dati mu novo embalažo! Ali pa razvojni oddelek, ki stalno raziskuje smeri razvoja predlaga spremembo. Jasno je, da v obeh primerih upoštevamo ekonomsko stran vprašanja. Glavno odločitev o spremembi zunanjega izgleda — ovoja izdelka sprejmejo marketing managerji za izdelke vsakodnevne porabe, ki so namenjeni preprostim ljudem. Za izdelke katerih uporaba je povezana z določenim strokovnim znanjem in so uporabniki ljudje z večjo stopnjo izobrazbe pa razvojni oddelek, ki je v večini primerov v tehničnem sektorju.

Treba je povedati da sama ideja o spremembi zunanjega izgleda izdelka nima nobene vrednosti. O tem se lahko prepričamo, če vemo, da ideje ne moremo zaščititi, saj nas te nenehoma prevevajo. Šele obdelana ideja ima vrednost in jo tudi lahko zaščitimo.

Vodilo pri izdelavi nove opreme izdelka je: Ne zaradi blišča ampak zaradi potrebe!

Največ možnosti pri spreminjanju izgleda izdelka nudi grafična obdelava. Čimveč izdelkov z isto ali enako barvo dela vtis, da en izdelek propagira drugega. Tekst naj bo jasan, kratek in hitro dojemljiv. Razpoznavni znak naše tovarne naj bo na vseh straneh našega izdelka, ker nikoli ne vemo, kako bo trgovec naložil izdelek na prodajne police. Ker je oblik nalepnice s katerimi lahko nastopamo na tržišču in so učinkovite, le pet: kvadrat, pravokotnik, trikotnik, krog in elipsa, je važnejše kaj v

nalepnici piše. Važne so črke in njih oblike.

Risba na izdelku oziroma slika in besedilo morajo biti trodimenzionalni (čeprav ne smemo trodimenzionalnosti razumeti dobesedno!). Kiparji se kot izvajalci opreme večkrat dobro obnesejo, slikarji pa delajo »le« v dveh dimenzijah. Vendar pakiranje ni umetnost (če govorimo o šolanju) ampak delo, ki ima en sam cilj — prodajo izdelka. Iz nalepke naj veje čar, duh, stil kraja ali pokrajine kjer je izdelan, če te značilnosti so, oziroma jih poznamo. Najboljši je učinek omota takrat, kadar dasta ovoj in izdelek, ki je v njem, vtis ene same enote — celovitosti.

Ali je tak ovoj dober bo pokazala raziskava, ki je usmerjena v spoznavanje kupčevih želja. Naš konkurent bo gotovo kmalu prevzel uspel ovoj, lahko pa tudi mi od njega prevzamemo dobro rešitev, vendar pa najbolj uspe tisti, ki je prvi. Sama oblika imena izdelka in izgled ovoja kažeta skrb izdelovalca do potrošnika s spremembami, ki naj ne bodo »revolucionarne« ampak bolj »variacije na isto temo«. Ovoj ni samo okrasek ampak sestavni del izdelka kot celote.

Da bo neki izdelek prinesel tovarni, ki ga je izdelala načrtovani ali pričakovani dohodek moramo raziskati:

1. Kaj kupec želi?
2. Kako se predstaviti kupcu?
3. Kako razposlati izdelek?
4. Kakšni bodo pogoji prodaje v maloprodaji?
5. Kakšni načini prodaje so najugodnejši?
6. Kako se prodajajo drugi izdelki te vrste v primeri z našim izdelkom?
7. Analiza cene
8. Zaščita tržišča
9. Ponašanje izdelka doma in s tem v zvezi rok trajanja.

Samoumevno je, da vse te raziskave niso smiselne če jih ne uporabimo; to je, če njeni podatki niso osnova za ukrepe in odločitve.

Manjša družba ali tovarna lahko uspe z novostjo, lažje kot večja tovarna. To predvsem zaradi cenejše preureditve, ker je proizvodnja manjša in so zato tudi stroški manjši. Velika večina ameriških tovarn, ki imajo zagotovljen obstoj ima zelo avtomatizirano izdelovalne, zavijanje in razvažanje. Zato so pri spremembah bolj omejeni in izbira strojnega parka za neki izdelek zahteva daljše in temeljitejše študije.

Viljem Dolenc

Drug za drugim

odhajajo v zaslužni pokoj. Tudi iz naše delovne enote, iz pripravljalnice, se je za vedno poslovila naša

dolgoletna sodelavka Angela Dolinarjeva. Njeno delovno mesto — klaserka blaga, je ostalo nekam prazno, čeprav bo tam kmalu druga sodelavka. 30 letno delo se je kar hitro končalo kot pravi sama

in se še vedno dobro spominja prvega delovnega dne. »Prav prijetno se počutiš, če lahko in zdrav delaš«, je pripomnila večkrat. Pridejo trenutki, ko si zelo izmučen; seveda je vse to posledica trdega dela, vendar je tov. Dolinarjeva imela voljo do dela in je tako vse te težave premagala.

Ko smo se poslovili od nje, je tudi njeno oko postalo rosno, saj beseda »adijo« v tem primeru res mnogo pomeni — slovo od družine s katero je bila 30 let.

Mi pa ostanemo in nadaljevali bomo njeno in delo mnogih drugih naših sodelavcev. Njej pa želimo, da bi zdrava in zadovoljna uživala sadove svojega dela.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem podjetju in sodelavkam ter sodelavcem za pozornost in darilo ob odhodu v pokoj.

Angela Dolinar

Naš razgovor

Iskal sem ga v mikalnici, Prah, ki je lebdel v zraku me je ščegetal v nosu. Sicer pa, našel sem ga: tovariša GROSELJA CIRILA. Stal je ob mikalniku in z vajenim očesom opazoval gibanje neštetihi igličastih valjev in ocenjeval pramen vate, ki je nato potoval proti CIK—CAK stroju.

Pobaral sem ga, če se lahko malo pogovoriva za TOSAMO. »Zakaj pa ne,« mi je smeje odvrnil, »samo malo se umakniva iz tega hrupa, da se bova bolje razumela.« Ker je to že starejši član našega kolektiva, sem mu postavil kar tradicionalno vprašanje.

— Koliko časa ste že v Tosami in kaj vas je v teh dolgih letih službe najbolj razveselilo?

»Če že hočem govoriti moram na pravem koncu tudi začeti. Pred vojno sem bil v Papirnici na Količevem. Vojna vihra me je zajela ko sem »carju služil«. Prav to me je pripeljalo tudi v ujetništvo. Po vrnitvi iz ujetništva, sem začel razmišljati kje bi se zaposlil. V Papirnico se nisem hotel vrniti ampak sem bil 9. julija 1947 sprejet na delo v belilnico naše tovarne. Od tu sem bil takoj premeščen v mikalnico-karde, kot smo včasih dejali. Sprva smo v tem obratu izčesali malo materiala, tako da smo delali samo v eni izmenici. Kasneje je trg postal zahtevnejši in smo uvedli še drugo in tretjo izmeno. Takrat sem bil še vodja izmene, leta 1951 pa sem postal oddelekovodja belilnice in mikalnice. Moral sem prej opravljati trimesečni tečaj za kvalifikacijo. Delovni pogoji so bili takrat skrajno slabi. Mikalnica je bila v bivši Zvezdi — neznansko se je prašilo. V belilnici se kot laiki nismo znašli. Recepture za beljenje smo sami preizkušali z večjim ali manjšim uspehom. Delo samo se je odvijalo zgolj ročno. Končno pa tudi sama delovna zavest še ni bila tako močna kot je danes.«

Pripovedoval mi je zavzeto, oči so mu švigale zdaj sem, zdaj tja. Hotel mi je približati čas, ki je že daleč za nami, hkrati pa tesno povezan na razvoj Tosame.

»Najbolj pa sem bil vesel preselitve v nove prostore leta 1959. Zdelo se mi je kot da berač lega v grofovo posteljo. Čistoča, prostora dovolj, novi stroji! Ko smo nekaj časa delali v novih prostorih si nikakor nisem mogel zamišljati, kako smo sploh mogli kaj narediti v tistih starih luknjah.«

— Dočakali ste še eno radost, selili se boste v nove prostore. Kako kaj to sprejemate?

»Veselim se že, veselim, toda dočakal bom le selitev. Kako pa teko stroji v novi hali ne bom dolgo gledal. Drugo leto namreč odhajam v pokoj.«

Kar verjel nisem. Iz njega vije prav mladostna svežina, pa mi govori o pokoju.

»Res, res!« je odgovoril na moj vprašujoč pogled. »Ko sva ravno pri preselitvi mikalnice, moram povedati, da to ne bo ravno prijetna zadeva. Imeli bomo kup problemov, največ tehnične naprave. Takle velik tambur ima 2—3 t. Ne bo to »hec« premestiti.«

Prejšnji mesec je bilo 20 let odkar so dobili delavci tovarno v upravljanje. V tem zgodovinskem letu ste že bili v tovarni. Bralce bo gotovo zanimalo, kakšno vzdušje je takrat vladalo v tovarni. Ste morali tudi vi bili izvoljeni v prvi Delavski svet?

»Seveda sem bil izvoljen. Moram reči, da so bili ljudje takrat silno zadovoljni, kajti počutili smo se resnično kot pravi gospodarji svojega dela. To se je poznalo tudi v žepu. Vsake tri mesece smo si delili dobiček, kasneje pa smo uvideli da to ne vodi nikamor in smo rajši del denarja vlagali v nove gradnje in opremo. Ker je bila naša denarnica nekoliko tanjša, je tovarna toliko večja.«

— Lahko si predstavljam da ste vseskozi bili aktivni samoupravljalec kot član kolektiva Tosama.

»Bil sem voljen v DS ali UO, zadnja leta pa ne več toliko. Zdaj je na mladih skrb za bodočnost tovarne in jim rade volje odstopam mesto. Mladi vsak dan prihajajo v podjetje, dati jim je treba možnost, mi »stari« pa se umikamo. Ampak nič kaj rad ne odhajam v pokoj. Preživel sem skoro četrto stoletje v tej tovarni, rastel z njo, zdaj pa jo bom zapustil. Kar nekaj mi bo manjkalo. Še zdaj kadar sem na dopustu se mi misli vračajo v tovarno — v mikalnico. Le kako jim gre, kakšen material imajo?«

Ko boste v pokoju, bo TOSAMA prihajala k vam. Mislim na list »TOSAMA. Ostali boste še vedno na tekočem o vsem v podjetju.

»Ja, TOSAMO pa rad prebiram in vseč mi je. Zvem praktično vse iz nje. Redno prebiram tudi rubriko NAŠ RAZGOVOR in na tihem sem upal, da boste tudi mene povabili na razgovor. No, skrita želja se mi je izpolnila.«

Ravno ko sva bila pri kraju živahnega pomenka, naju je za hip zmotil njegov sodelavec. »Grošelja, kako pa naj to opravimo?« Ne da bi pomišljal, mu je dal napotek.

»Ej, delo, delo. Res ne vem kaj bom počel, ko bom v pokoju?« — mi je potožil.

Poslovala sva se kratkim »Srečno!« in spet je odšel med mikalnike in prah, ki ščegeče v nos.

Tov. GROSELJ še enkrat srečno in še dosti uspehov!

Kolera

Prihaja, vse bliže je. Naši cariniki so že cepljeni proti njej. Carinikov torej ne bo popadla! Ker pa je njen bacil precej tenak, se lahko prethotapi mimo njihovega cepljenega pogleda in začopati koga od nas, navadnih nerumeno oblečenih Jugoslovanov.

Tedaj bi bilo približno takole: bolezen bi se začela z neznosnimi, zelo vodenimi driskami in žejno, bruhanjem, krvavenjem, hitrim izgubljanjem vode iz telesa in naposled če bolezen ne bi zdravili, tudi s smrtjo zaradi popolne izsušitve. Toda zdaj smo koleri kos, saj jo sko-

ro povsem zanesljivo ozdravimo z dodajanjem izgubljene fiziološke tekočine v kri in z antibiotiki.

Ker imamo torej »antikolerine« in ker je naša zdravstvena služba budno na preži, nam torej preti v najslabšem primeru le nekaj dni bolniškega dopusta in potem še rahla oslabelost, svoje zapufano življenje bomo pa zagotovo ohranili. Zato korajžno zrmo v prihodnost svojega zdravja in si raje privoščimo malo vzvišenega nasmeha ob besedilu iz 140 let stare knjižice, kjer je neznani ljudski zdravnik v (Nadaljevanje na 10. strani)

KOLERA

(Nadaljevanje z 9. strani)

takemle preprostem, starem jeziku razlagal kaj je kolera (ki je tedaj še pogosto razsajala po naših krajih):

»Kolera je grozovitna bolezen, ktera je iz ptujih krajov k nam peršla in kdor jo dobi, more strašne bolečine preterpeti, de velikrat že v 6, 7 ali 12 urah umerje.

Veči del človek malo časa pred, preden bolezen dobi, na enkrat oslabi, po glavi se mu začne verteti, v sancéh ga tiši in glava mu tako teška perhaja, kakor da bi bil zaspán. Oči bistrost zgube, in vse drugači gleda, kakor scer. Obraz mu vpade in je bled. Zdaj mu začne po ušesih šumeti, in hudo sliši, mráz po glavi ga spreha, lasje začno po kncu stopati in kakor sapa mu gre po celim herbtu. Težave ga spreha, de sam ne ve, kako mu je. Malo, ali pa tudi nič ne spi.

Potem začne bolnik malo globoko zdihovati, v persih mu je vse pretesno, serce ga boli in trepeče in mu hoče vtóniti. Zraven tega ga vije in vse trepeče po njem, zdaj ga zebe, zdaj mu je vroče, merzel pot mu po čelu stoji, in po celim obrazu. — Tako mu je hudo, de mu vse žive dni ni bilo tako.

Na enkrat mu začne po trebuhu ropotati n ga klati, želodec se nagne, in ga začne gnati, pa le hujši in hujši gre od njega. Kar gre od njega, je kakor voda in ga peče kakor žerjavica. Pa ga tudi začne daviti in začne vodo in šlajme kolzati. Toliko pride do spod in od zgor od njega, de se ne ve, od kod more vse to priti, zraven tega zmiram bolj slabi, zmiram težje sope, stoka in zdihuje, de se Bog usmili, ker ne more sapa dobiti in bi se skorej zadušil.

Potem ga začne peči v persih in v trebuhu, in ga strašno boli, pa more le neprenehoma od spod in od zgor iz sebe metati. Huda žeja ga peče, in zmiraj bi pil, pa le zmiraj merzlo, (pa mu ne smete nič merzliga dati, ampak le gorke iz rož kuhane vode, kolikor je hoče), jezik je vroč in ves razpokan, oči rúdeče, kakor de bi kakiga prahu vanje natresil, obraz vpade in se spremeni, v omedlevico pada pogosto, roke in noge so merzle in terga mu strašno po njih; žnabli in nohtovi so plavi, koža je bleada in vsa gerbasta, posebno po perstih. Po vsih udih ga začne lomiti, pa ga tako prime kerč po celim životu, de bi mislil de je že mertev. Nič več ne more govoriti, le stoka še prav neusmiljeno. Život mu oterpne, sapa mu pogosto in zmiraj bolj pogosto zastaja, obraz se mu po strani zavije — in mertev je.«

Po tem, resnično dramatičnem opisu kolere, sledi dolga vrsta nasvetov kako se je mogoče kolere obvarovati ali jo zdraviti. To so naveti o higieni, toplem oblačenju, o jedi in pijači in o obnašanju naploh. Beremo tudi tole:

»Vse to smete piti, kar drugi-krat pijete, če le preveč ne pijete in pijača ni preslaba! Prav zdravo in dobro za kolero je pa glažek vina, posebno per jedi. Tode dobro zamirkajte, ljubi moji! Kadar je kolera v deželi, mi nič bolj škodljivega kakor pijanost. Pijanec kolero gotovo dobi, če v deželo pride,

to se je povsod vidilo, kjer je še bila kolera.

Pozno zvečer in po noči nikar zunaj ne hodite, de kolere ne dobite; kdor po noči okoli hodi, kolero posebno rad dobi.«

Če bo torej kolera k nam prišla, bo treba ukiniti drugo izmeno, pri Videmšku, pri Brinovcu in pri Vesni pa bodo točili le vina z vinskega sejma. Tako nam ne bo treba ponoči okoli hoditi, pa tudi slabe pijače ne bomo pili. Človek bi si skoro kar zaželel kolero v deželo, kaj pravite!?

T. L.

Usodni dan za kilograma

Kdor ni videl tekme med suhimi in debelimi je na slabšem kot tisti, ki je bil v Italiji in ni videl Napoli. Dragi bralci, to je le približna primerjava, da bi se lažje razumeli.

Lepega sončnega popoldneva, 9. 9. so debeli kapitulirali kot nekdanj Italijani na ta dan. Ampak to je bilo hujše in zanimivejše, da o smehu sploh ne govorim. Kdo bi si mislil, da je prišel na nogometno igrišče, ko pa je bila na prehodu postavljena tehtnica. Bilo je kot da bi nekdo kupoval nogometna »kilo«. 80 kg je bila meja med suhimi in debelimi in tako sta nastala po tehtanju dva nasprotnika. Ni se več vedelo kdo je mlajši in kdo starejši mladinec; morda le po tem, ker so bolj rejenim pokale hlačke.

Žoga je okrogla in glej šmenta, nekaj časa je bila naklonjena težjim, tako da so v nekaj minutah vodili z 2:0. Toda kriza je izravnala rezultata na 2:2 ob koncu prvega polčasa. Veselje je bilo deljeno in prognoze različne. Ob drugi ofenzivi so zopet težaki povečali prosta mesta v голу za 2 in spet je odvečna maščoba popustila, da so koščeni možje izravnali stanje in nasprotniku odvzeli tudi nekaj kilogramov. Regularni čas se je iztekel, toda odločitve ni bilo: kajti pokal je le za zmagovalca. Treba je bilo podaljšati spopad in športna sreča se je nasmehnila tistim, kateri na kilogramih niso mogli izgu-

biti. Žal pa so debeli dvakrat izgubili: prvič pokal, ker je bilo končno vodstvo 5:4 za lažje, drugič pa po tekmi skoraj nihče ni potegnill 80 kg.

Še bodo take prilike, ker je to le prehodni pokal in takrat, kdor si želi zdravega razvedrila, naj take tekme ne zamudi.

Kadrovske vesti

V času od 12. 10. 1970 praznujejo svoj rojstni dan:

KONFEKCIJA: 24. 10. Avbelj Kristina, 12. 10. Beravs Tončka, 30. 10. Domitrovič Vanda, 16. 10. Derulovec Urška, 31. 10. Fotivec Ivanka 13. 10. Jenko Metka, 5. 11. Kavka Mariji, 25. 10. Kreo Mihaela. 4. 11. Kotnik Milena, 9. 11. Kvas Martina, 7. 11. Lajevec Kristina, 28. 10. Mavsar Marija, 12. 10. Svetlin Vinco, 21. 10. Vidergar Minka, 22. 10. Dolinar Urška, 27. 10. Cerar Fani, 13. 10. Globočnik Cveta, 27. 10. Guberinič Darinka, 4. 11. Jerman Jožica.

FILTRI: 26. 10. Cerar Franc, 27. 10. Krištof Vida, 15. 10. Kotnik Fani, 20. 10. Koderman Ivanka, 7. 11. Krušnik Mira, 18. 10. Trontelj Ivana, 24. 10. Novak Slavka.

BELILNICA: 27. 10. Berdajs Franc, 8. 11. Gorjup Martin, 31. 10. Fotivec Ivanka.

MIKALNICA: 16. 10. Kolbl Martin, 17. 10. Pervinšek Stane.

TKALNICA OVOJEV: 26. 10. Kern Francka, 20. 10. Kušar Nežka, 31. 10. Prelovšek Mimi, 30. 10. Sobočan Ana, 15. 10. Šarc Sonja, 29. 10. Cerar Ida, 29. 10. Peterka Anton, 14. 10. Zemljarič Terezija.

AVTOMATSKA TKALNICA: 4. 11. Pirc Branko.

ŠTUDA: 19. 10. Mazovec Kristina.

PRIPRAVLJALNICA: 29. 10. Rojč Olga.

SPLOŠNO KADROV. SEKTOR: 26. 10. Berlec Vladka in 20. 10. Vera Vrhovnik.

KOMERCIALNI SEKTOR: 13. 10. Klopčič Stane, 26. 10. Perše Franc, 6. 11. Lenček Stane.

GOSPODARSKO RAČ. SEKTOR: 13. 10. Klopčič Stanka.

TEHNIČNI SEKTOR: 27. 10. Presekarija Marija, 14. 10. Demšar Terezija.

Iz podjetja so odšli:

Kokalj Marija, konfektionarka, v poskusnem roku,

Vodnjav Irena, konfektionerka, v poskusnem roku,

Vajda Veronika, konfektionerka, samovoljno,

Vrenjak Zofka, konfektionerka, izključena,

Dolinar Angela, klaserka blaga, upokojena.

BV

V podjetje je vstopil:
VES VIKTOR — kovinostrugar.

POROČILI SO SE: Bizilj Olga, poročena Avbelj in Janez Jere.

Na novi življenjski poti jima želimo mnogo razumevanja.

RODILI SO SE: Pevec Ivanki — hči, Kotniku Jožetu — sin, Podboršek Poloni — sin, Klakočcer Marici — hči. Čestitamo!

REŠEVALCEM KRIZANK

Nepriistranski žreb, v katerem sta sodelovala tov. Urbanija Anton in tov. Pivec Peter, je razdelil nagrade:

I. nagrado v višini 20.— ND prejme tov. Lekan Francka,

II. nagrado v višini 20.— ND prejme tov. Siard Eka. Nagrajenkama iskreno čestitamo!

Izreki

Slava je prednost, da te poznajo ljudje, ki jih sam ne poznaš.

Chamfort

Če ne bi bilo slabih ljudi, tudi dobrih pravnikov ne bi bilo.

Dickens

Smeh sodi med najboljše stvari na svetu — gube na človeškem obrazu bi morale biti le sledovi smeha.

Mark Twain

Le strahu se boji!

L. Börne

Noben pameten človek ni nikoli želel biti mlajši.

J. Swift

Če se z nekom ne moremo sporazumevati, se z njim tudi ni treba nesporazumevati.

H. Zbil

Od vseh dni je najbolj izgubljen tisti dan, v katerem se nismo nasmejali.

Chamfort

Od dobrega laskanja lahko živim dva meseca.

Mark Twain

Vsakdo ve, da se motijo tisti, ki ga sodijo, ne ve pa, da se tudi on, ko sodi druge, moti.

A. Maurois

Ni sramotno če ne vemo. Sramotno je, če se ne učimo. azerbejdžanski pregovor

Vsak človek ima tri značaje: tisti, ki si ga sam sebi pripisuje, tisti, ki mu ga pripisujejo drugi in tisti, ki ga resnično ima.

V. Hugo

Zamera je toliko težja stvar, ker zamerjajo nekulturni ljudje.

H. Zbil

Na svetu so take ženske, ki so izoblikovale svoje može.

A. Maurois

Ljubimo se, kar so nam slabo sti iste.

J. Swift

Iskrenost vseh drugih imenujemo nesramnost.

A. Maurois

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

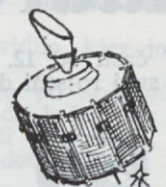

Urejuje uredniški odbor:

Mara Juvan - blagajnik, Danica Merlin, Magda Orel, Ivanka Osolin, Marija Presekarija - korektor, Slavko Bajec, oec. Milan Drčar, Dušan Dougan, Miro Pavlič - fotograf, Franc dipl. ing. Peterlin, Jurij Vulkan in Dušan Borštner - odgovorni urednik.

Tiska Papirkonfekcija Krško obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 800 izvodov

Nagradna križanka

		SE UKVARJA Z VESLANEN	ZAMITANJE	KRILJANOM VARUH OGNJIŠČA	VZDEVEK D. EISEN- HAWERJA	VODNO VOZILO	DOMAČ VOJAK V SEVERNI AFRIKI	RUDNIK V SRBIJI		
		TRANSPOR TNO SREDSTVO							MESTO V PORTUGALSKI TRUD	
		ENAKOPRAN NOST								
		TEKMOVAL- KA Y STREL- ŠPORTU								
NALEPKA	NEKDANJI PREBIVAL AMERIKE	NIKALNICA								
ZDRAVILNA RASTLINA			LAVI EBAN	SLOVENSKI SLIKAR	NORV. POL. RAZISKOVA LEC VSE V REDU (ANGL)					
GLAV. MESTO GRČIJE			ZNAMKA JUHE KRVOLOČNA UJEDA V AMERIKI				VRSTA BARYE. ZACETEK ABECEDE			
PLOŠČICA ZA METANJE		SORODNI- CA NAPAKA						VYVIŠENA LIRSKA PESEN	PRIMITIVNO OROŽJE LOHLENJE	
UŽITNINA				SOMBOR		ŠPANSKO POKRIVALO				
				SILICIJ		BORIŠČE				
AMER. FILMSKA IGRALKA		KRATICA ZA GOSPO (ANGL.) GORVIJE NA MADŽARSKEN		MEDMET SHEHA PUSČAVAV INDIJI			AM. DENAR. ENOTA			
LAT. VEZNIK PŘIBLIŽNO	SLOVENSKI SLOVNIČAR						VRSTA ANTONIUBLA		VESELJSKO VOZILO	JESENSKI PUJAV
	OČKA									
	TORBA			PEKOČA ZAČIMBA POGOST KRA NA DOLE- NJSKEM			JAMSKI PLIN	SLADKORNA RASTLINA ARABSKI ŽREBEC		
	OPORA ZA TRTO				LJUBLJANSKA VELEBLAČ. OZEK KOS BLAGA				ALUMINIJ	PREBIVAL. IRSKE
	OPOMBA		ŽILA ODVODNICA VELIKA POSODA				NRAVOSLOV- JE IHE PEVCA JOHNSONA			
	VODNA ŽIVAL			LITER	POLMER				VELETOK (PON) IHE GRŠKE ČRKE	
				SOLHIZA- CIJSKI ZLOG	SLOVEN. TEDNIK	ATMOSFE- RA				
						VARNI DEL TOPA				
						AHPER				
	VERDI- JEVA OPERA				ODDELEK V TOVARNI				SESTAVLA V VODLAN	

Neprijetna pot

Jesen je bila že pred durmi. Li- stje na drevju je polagoma rume- nelo in neslišno padalo na zemljo. Kako čudovit gozd? Katero oko se ne bi za trenutek ustavilo na mno- žičah barv in jih občudovalo? To tihoto narave so motile samo ne- slisne stopinje.

Z umirjeno hojo je stopal navkreber, se včasih za trenutek u- stavil in odpočil ter nadaljeval pot. Razmišljal je o kmetiji na kateri

je ostal sam. »Le čemu sem garal vse življenje? Zase gotovo ne, saj tako ne bom več dolgo. Ja, ko bi človek to preje vedel,« si je mislil. Iz teh misli ga je zmotil rahel šum. Srna mu je preskočila pot. Samo zašelestelo je in že je ni bilo več. Sedaj se je šele zavedel od kod prihaja. Sina je spremil na avto- bus, kateri je že zdavnaj odpeljal. Odšel je za kruhom — k tujcu. »Tudi takrat mi je bilo hudo, ko

je odhajal starejši, vendar mnogo lažje,« je godrnjal. »Seveda on je šel v borbo proti tujcu, ta pa išče delo pri njem. Nak, to pa ni storil prav!«

Tako zamišljen je skoraj poza- bil, da se bliža domu. »Včasih se mi je zdelo ta pot tako dolga,« je zamrmral,« danes sem pa tako hit- ro doma.« Pogledal je, če je ona napojila živino. Srečal jo je pri vra- tih. »Ali si že doma?« ga je poba- rala. Samo pogledal jo je izpod č- la in molče odšel po opravkih.

M. D.